

Міхальова Юлія Олександрівна
аспірантка кафедри філософії,
соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південноукраїнського національного педагогічного університету
імені К.Д. Ушинського
вул. Старопортофранківська 26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0001-6928-0256

АГАПЕЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФІЛОСОФСЬКОГО ОСМИСЛЕННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ

Стаття присвячена філософському осмисленню феномену правової культури особистості, обґрунтуванню такого нового підходу до дослідження правової культури особистості, як агапелогічний підхід, який глибше та змістовніше розкриє правову культуру особистості як соціокультурний феномен правової дійсності.

Агапелогічний підхід до правової культури особистості реалізується через якісні відносини між членами суспільства з урахуванням важливого чинника, який впливає на їх формування. Наголошено на необхідності дослідження умов, у яких формується особистість з обраним вектором розвитку людини до абсолютної свободи, із цінністю важливості якісних відносин у суспільстві та в об'єднанні особистостей у русі до певної мети їхньої взаємодії.

Зазначено, що світогляд людини є фактично фільтром, через який оцінюються нею внутрішні та зовнішні події, формується емоційний стан, виникає почуття, що в подальшому впливає на ставлення людини до інших, до подій та проявляється у відчутті себе в соціумі, опосередковується обраними засобами взаємодії з навколишнім світом.

Розвиток абсолютної свободи як внутрішньої властивості є важливим для формування особистості, оскільки має фізичну, юридичну, фінансову складові частини вільного вибору варіантів взаємодії з іншими. Особистість, як дієвий суб'єкт у соціумі, здійснює раціональний вибір у взаєминах, з усвідомленням власних думок, які проявляються в подальших її діях.

Здійснено аналіз підстав, за якими набутий суспільством досвід відображений в агапелогічних словах, як-от бажання, чуттєва любов, ціннісна спільність між людьми, природний зв'язок, раціональний вибір.

Наголошено на важливості використання набутого досвіду комунікації, у контексті символів, які містяться в агапелогічних словах, з метою осмислення, виокремлення його позитивних складових частин та практичного застосування в соціумі. Побічним проявом якісних відносин у суспільстві є взаємодія у правовому полі його членів.

Зауважено необхідність подальшого розроблення теоретико-методологічних підходів до дослідження феномену правової культури особистості, розширення застосування агапелогічного підходу до розуміння сутності правової культури особистості.

Ключові слова: *правова культура особистості, підходи до правової культури, агапелогічний підхід, цінності, взаємини, раціональний вибір, абсолютна свобода.*

Вступ. У сучасному суспільстві питання побудови правого соціального буття, у якому наявний високий рівень правової культури особистості та суспільства загалом, є надзвичайно актуальним. Тому значущою та малодослідженою проблемою, важливою для сучасного суспільства загалом і для філософської науки зокрема, є дослідження основних процесів і механізмів, які запускають зміни у правосвідомості особистості, змінюють сформоване ставлення до правової дійсності та є визначальними під час обрання особистістю способів взаємодії з іншими членами суспільства у правовому полі.

Представляється можливим до дослідження правової культури особистості використати агапелогічний підхід, який дає можливість поглибити розуміння сутності правової культури особистості як соціокультурного феномену правової дійсності. Агапелогічний підхід дає

можливість дослідити вплив відносин, які є невід'ємною частиною культури в суспільстві, закріплюються в символах, традиціях, віруваннях, законах та інших продуктах життєдіяльності людства.

Серед учених, які досліджували онтологічні проблеми культури, треба виділити М.Т. Цицерона, який і ввів у філософський обіг поняття «культура», а також Ж.-Ж. Руссо, І. Канта, І.Г. Фіхте, Ф.І. Шеллінга, Г.В.Ф. Гегеля, які поглибили розуміння культури у філософському дискурсі. Проблематикою культури в історико-генетичному та цивілізаційному напрямках цікавилися О. Шпенглер, А. Вебер, А.Дж. Тойнбі, П. Сорокін, К. Ясперс. Окремі методологічні та світоглядні проблеми дослідження культури у структурі духовного життя суспільства порушували Т. Парсонс, П. Тейяр де Шарден, М. Еліаде, К. Леві-Стросс, Е. Кассирер, Т.С. Еліот, Т. Роззак, Дж. Ходжсон, М. Бердяєв, С. Франк.

Не менш значущими є напрацювання та висновки Л. Макаренко про можливість пізнання феномену правової культури за допомогою системного методу як сходження від абстрактного до конкретного, праці М. Целуйка, у яких він виокремив елементи змісту правової культури особистості, до яких належать ідейно-теоретичні правові уявлення, позитивні правові почуття та творча діяльність індивіда у правовій сфері, напрацювання Н. Рудан, яка зауважує вплив трансформаційних процесів у суспільстві на культуру та необхідності суспільно бажаного регулювання культурних змін.

Окрім того, варто згадати про наукові здобутки таких українських науковців: Ю. Бродецької, О. Лісеєнко, М. Поповича, А. Халапсиса й інших, публікації яких присвячені проблемам філософського дослідження онтології та гносеології сучасної культури.

Мета та завдання – аналіз агапелогічних засад філософського осмислення правової культури особистості в сучасному науковому дискурсі.

Результати. Поняття правової культури, як і поняття культури взагалі, одне з багатозначних понять у філософській науці. У найзагальнішому сенсі під культурою розуміють духовне життя суспільства загалом, історично визначений рівень розвитку суспільства й окремої людини, виражений у створенні й оновленні соціального буття, утіленого у вироблених матеріальних і духовних цінностях.

Поняття правової культури має широке та вузьке визначення. Широке загальне визначення «правової культури» розуміється як позитивний правовий досвід людства у правовій сфері, який виражає якісний рівень правового буття. У вузькому визначенні правова культура характеризується як система духовно-правових цінностей, до якої входять: правові знання, переконання, уявлення, світоглядно-правові орієнтації, які відображаються у правовій свідомості людини й органічно поєднуються з її соціально-правовою активністю щодо їх реалізації та створення суспільно-правового буття. Вузьке визначення правової культури охоплює знання права членами суспільства, ставлення до права, а також престиж права в суспільстві.

У сучасному філософському дискурсі правова культура визначається як категорія філософії права, яка характеризується та визначена природним правом, усім соціальним, духовним, політичним, економічним устроєм правового життя людини та суспільства, який виражається в досягнутому рівні правової діяльності, правової свідомості, правового розвитку суб'єкта та забезпечується верховенством права в суспільному житті, утіленням принципів справедливості та гуманізму людини як вищої соціальної цінності, у захисті честі та гідності, а також гарантованості державою та міжнародними інституціями захисту прав, свобод, загальнолюдських цінностей [3, с. 16].

Убачається, що поняття правової культури важко піддається однозначному визначенню. Не випадково у філософській літературі існує безліч різних формулювань, кожне з яких розкриває лише окремі аспекти цього багатогранного феномену.

Важливим для філософського дослідження правової культури особистості є розуміння її структури. Так, у структурі правової культури особистості можна виокремити різні рівні, ядром є правова свідомість, до складу якої відносять правові цінності, правові переконання та все те, що допомагає сприймати право та вести себе правомірно або неправомірно (ототожнюється

із правосвідомістю), настанови, правові норми тощо. Правова свідомість особистості виражається у сприйнятті особистістю правової реальності.

Під час розгляду правової культури використовуються різні підходи, які пов'язані з тим елементом правової культури, який досліджується науковцем.

Серед найбільш поширених наукових підходів до філософського дослідження правової культури варто назвати:

- аксіологічний, який допомагає характеризувати рівень сприйняття суспільством або особою правових цінностей, представлено у працях О. Аграновської, В. Копейчикова;

- антропологічний, який характеризує процес та результат творчості людини у сфері права через створення й утвердження правових цінностей, відображений у працях М. Вопленко, В. Іванова й інших;

- діяльнісний, який розглядає правову культуру як правотворчу діяльність, представлений у роботах М. Смоленського, Ю. Агеєва, В. Еглітіс та інших;

- функціональний, ґрунтується на характеристиці структурних елементів правової культури та виділенні її функцій [2];

- якісний, який представлено в роботах А. Семітко, Р. Русінова, О. Меню, підкреслюється, що правова культура зумовлена соціально-економічним та політичним устроєм та відображається в досягнутому рівні розвитку законодавчої техніки, правової діяльності та правосвідомості суб'єктів [6];

- комплексний, який заснований на сполученні діяльнісної й аксіологічної концепцій правової культури [2];

- інформаційно-семіотичний, який розуміється як сфера ідеального, містить суще та необхідне, усі продукти правової творчості людей та суспільства, символи, ідеї, змісти, відповідно до яких складається ставлення людини до дійсності, вибудовується правове життя суспільства [5, с. 79].

Але до традиційних підходів до правової культури треба додати сучасні підходи, які глибше розкривають характеристики зазначеного явища правової дійсності. Оскільки структурні елементи правової культури відображають ідеальне та дійсне в суб'єктному складі, зокрема в їхній свідомості, почуттях, емоціях, ставленні до права, що виявляється у відносинах між членами суспільства, тому вважаю важливим виокремити новий підхід до дослідження правової культури особистості, який реалізується через якісні відносини між членами суспільства, з урахуванням чинника, який впливає на їх формування, – це агапелогічний підхід.

Зазначимо, що рішення розробляють, ухвалюють, реалізують і контролюють люди. У своїй діяльності, поведінці вони керуються певними уявленнями, мотивами, цілями, настроями й емоціями. Відомий науковець Н. Енкельман говорив, що «у конфлікті почуття і розуму завжди перемагає почуття» [8].

З огляду на зазначене правова культура особистості формується у психіці людини, проявляється в її діях, у її взаємодії з іншими членами суспільства.

У словнику фізіологічних термінів 1987 р. міститься визначення терміна «психіка» (грец. *psuchikos* – «душевний») як системної властивості високоорганізованої матерії (мозку), яка полягає в активному відображенні суб'єктом об'єктивного світу, у побудові суб'єктом духовної картини цього світу і самоорганізації на цій основі своєї поведінки та діяльності. Системність психіки пов'язана з упорядкованістю подій минулого (пам'ять), теперішнього (переживання, самосвідомість) та майбутнього (цілепокладання, спонукання, мрії, задуми). У людини психіка існує як система свідомих та несвідомих психічних процесів та станів. Психічний процес – механізм формування та розвитку психіки, який породжує психічний стан (образи, поняття, почуття, спонукання), які детерміновані різними потребами людини, а також екстремальними ситуаціями [11].

На рішення людини впливає також її природа, для її розкриття необхідно відповісти на питання, яке сформулював І. Кант у творі «Критика чистого розуму»: «Що таке людина?».

На думку М. Шелера, людина відрізняється від всіх інших істот характерною рисою – наявністю в неї духу. Якщо в українській мові ми маємо від слова «дух» тільки прикметник

«духовний», то в німецькій є два варіанти: *geistlich* і *geistig*. Коли німець хоче сказати про щось, що пов'язане з релігією, він уживає *geistlich*. Коли ж застосовується термін *geistig*, ідеться про щось, що має стосунок до духу. М. Шелер замислюється: що ж саме відрізняє цей рівень духу від усіх попередніх форм життя? Він говорить, що це два короткі слова: «ні» і «ми». «Ні» – слово, яке характеризує нас як абсолютно вільних істот. Ми можемо помітити, що на кожному наступному рівні зростає рівень свободи. Інтелект – це ще один рівень емансипації (здатність до раціональних, свідомих і розумних дій). І, нарешті, дух – це абсолютна свобода. Ми можемо бути вільними лише разом з іншими [12].

Площина бути з іншими містить середу, у якій наявні встановлені правила взаємодії між суб'єктами, які окреслюють коло заборонених дій під час реалізації ними свободи. Встановлення правил взаємодії зумовлені взаєминами, у яких «справедливість відбувається завдяки любові. Справедливість виникає, якщо тільки ми стикаємося з особою Іншого, вона дається нам із почуття відповідальності за іншого». Саме любов здатна впорядкувати справедливість і здатна останню зробити такою, якою вона є [13].

Стоїки підкреслюють єдність любові і права: «Саме те, що ми за своєю природою схильні любити людей, і є основою права» [13]. Разом з іншими ми можемо бути, реалізуючи природну схильність любити, розкриваючи та проникаючи у сутність любові, пізнаючи її.

Сутністю любові є прагнення до єднання, яке досягається в результаті кропіткої праці над собою, праці на загальне благо [9, с. 84].

Людина, яка здійснює обраний напрям свого розвитку як досягнення абсолютної свободи, перебуває на шляху становлення особистості, яка реалізується повною мірою лише з іншими.

Змістові складові частини природи та психіки людини відображаються в рішеннях, які ухвалює людина у правовій дійсності. Почуття забезпечують глибину, динамічність, творчість, лояльність сприйняття людиною зовнішнього світу, впливають на організацію її системи настанов і орієнтацій [9, с. 100].

Такі філософи, як Платон, Б. Паскаль, Т. Гоббс, А. Сміт, Ш.л. де Мотеск'є, зазначають вплив почуттів на характер наших думок, відносин та дій. Б. Паскаль зауважує: «Розум діє повільно, бере до уваги стільки принципів, які завжди повинні бути очевидні, що він постійно втомлюється та втікає, не маючи можливості водночас їх утримати. Почуття діє по-іншому – воно діє в одну секунду та завжди готово діяти». Як зауважує В. Туренко в роботі «Антична філософія любові», «любов <...> впорядковує справедливість, щоб призупинити дію інстинктивних сил, вона зіштовхує одне з одним людські індивідуальності, врівноважує їх, визначає як «інших», так і рівних, наділяє їх правами» [13].

Е. Левінас підкреслює, що одна з онтологічних функцій любові – «завжди стежити за справедливістю» [13].

Оскільки слово є засобом абстракції й узагальнення, відображає глибокий зв'язок між предметами зовнішнього світу [10], звернемося до семантики давньогрецьких слів на позначення любові: *ἔρως/eros*, *στοργή/storge*, *φιλία*, *ἀγάπη/agape*, які відображають її змістову складову частину, у яких утілений набутий досвід взаємин людей одне з одним у певний період існування суспільства.

Із семантики давньогрецьких слів випливає, що *ἔρως/eros* є основою чуттєвої любові, любов-філія (*φιλία/philia*) – основою дружби, дружелюбності, любов-сторге (*στοργή/storge*) є основою любові в сім'ї, між родичами, а любов-агапе (*ἀγάπη/agape*) є основою милосердя, відданої любові. Умовно виділю підставу для виникнення досвіду, закріпленого у словах любові.

Узагальнюючи підстави виникнення такого досвіду, можна дійти висновків про те, що бажання є підставою для чуттєвої любові (*ἔρως/eros*), на ціннісній спільності між людьми виникає любов-філія (*φιλία/philia*), природним зв'язком зумовлена любов-сторге (*στοργή/storge*), на раціональному виборі заснована любов-агапе (*ἀγάπη/agape*).

У процесі емансипації людини до абсолютної свободи та в русі до «ми» постає здійснення нею раціонального вибору, основою якого є милосердя (віддана любов), оскільки виступає умовою реалізації абсолютної свободи.

Висновки. Правова культура проявляється в розвитку суб'єкта, у накопичених правових цінностях, до яких входять: правові знання, переконання, уявлення, світоглядно-правові орієнтації, які відображаються у правовій свідомості людини й органічно поєднуються із соціально-правовою активністю щодо їх реалізації та створення суспільно-правового буття. Елементами правової культури виступають правові цінності, правові переконання та все те, що допомагає сприймати право та вести себе правомірно або неправомірно (ототожнюється із правосвідомістю), настанови, правові норми тощо.

Використання агапелогічного підходу до дослідження правової культури особистості дає можливість змістовно схарактеризувати правову культуру особистості через якісні взаємини між членами суспільства, в основу яких покладена віддана любов, які реалізуються в русі до абсолютної свободи в обраному векторі об'єднання особистостей з іншими. Евристичний потенціал агапелогічного підходу дозволяє дослідити вплив відносин, які закріплюються у традиціях, законах, цінностях та інших продуктах життєдіяльності людства.

Перспективним у подальших наукових розробках убачається дослідження умов, у яких формується правова культура особистості, з обраним вектором розвитку людини до абсолютної свободи, із цінністю важливості якісних, милосердних, добрих взаємин у суспільстві та в об'єднанні особистостей у русі до мети їхньої взаємодії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бачинський Т. Правова культура : деякі сучасні підходи до її розуміння. *Юридична Україна*. Київ, 2011. № 8. С. 16–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2011_8_5.
2. Коба М. Правова культура як предмет вивчення теоретико-правовою наукою. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2019. № 4. С. 178–182. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/4/34.pdf>.
3. Сербін Р. Правова культура – важливий фактор розбудови правової держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2003. 16 с.
4. Сальников В. Правовая культура: теоретико-методологический аспект : автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.01. Ленинград, 1990. 35 с.
5. Проць О. Правова культура та правокультурність: межі кореляції. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 3. С. 77–81.
6. Шарвара І. Правова свідомість та правова культура в Україні: проблеми їх формування. *Национальный юридический журнал*. Молдова, 2015. С. 9–12. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/3/part_1/2.pdf.
7. Целуйко М., Усенко О. Основні концепції професіонально-правової культури у вітчизняній правовій науці. *Часопис Київського університету права*. 2011. № 1. С. 71–74.
8. Юрков О. Теорії прийняття рішень : курс лекцій для студентів денної/заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія». Мукачево : МДУ, 2016. 19 с.
9. Бродецкая Ю. Общество человеческих отношений: в поисках утраченной ценности : монография. Днепропетровск, 2014. 12 с.
10. Буняк Н. Загальна психологія : лекції. Тернопіль : ТНТУ, 2017. Ч. II. С. 18–20.
11. Словарь физиологических терминов. Москва, 1987. С. 299. URL: <http://www.cnsnb.ru/AKDiL/0049/default.shtm>.
12. Кебуладзе В. Природа людини : свобода та відповідальність. Києво-Могилянська бізнес школа. Київ, 2019. URL: <http://open.kmbs.ua/human-nature/>.
13. Туренко В. Антична філософія любові. Київ, 2017, 229 с.

REFERENCES

1. Bachynskiy T. (2011). Pravova kul'tura: deyaki suchasni pidkhody do yiyi rozuminnya [Legal culture: several modern approaches to its understanding]. Kyiv : Jurnal uridichna ukraina [Jornal of legal Ukraine] Publ, 2011. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urykr_2011_8_5
2. Koba M. Pravova kul'tura yak predmet vyvchennya teoretyko-pravovoyu naukoyu [Legal culture as a subject of study of theoretical and legal science]. Kyiv : Pidpruemnutstvo, gospodarstvo i pravo [Entrepreneurship, economy and law] Publ, 2019. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/4/34.pdf>

3. Serbin R.A. Pravova kul'tura – vazhlyvyi faktor rozbudovy pravovoyi derzhavy [Legal culture is an important aspect in the development of the rule of law]: avtoref. dis. kand. yuryd. nauk: 12.00.01. Kyiv, 2003, 16 p.
4. Salnikov V.P. Pravovaya kul'tura: teoretiko-metodologicheskii aspekt [Legal culture: theoretical and methodological aspect]: avtoref. dis. kand. yuryd. nauk: 12.00.01. Leningrad National University, 1990. 35 p.
5. Prots O.E. Pravova kul'tura ta pravokul'turnist': mezhi korelyatsiyi [Legal culture and culture of law: correlation boundaries]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava. 2011. № 3. P. 77–81.
6. Sharvara I. Pravova svidomist' ta pravova kul'tura v Ukraini: problemy yikh formuvannya [Legal consciousness and legal culture in Ukraine: issues in their formation], Natsionalnuy uridicheskii jurnal [National legal journal] Publ, Moldova, 2015. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2015/3/part_1/2.pdf
7. Tseluyko M.F., Usenko O.V. Osnovni kontseptsiiyi profesional'no-pravovoyi kul'tury u vitchyznyaniy pravoviy nauksi [Basic concepts of professional and legal culture in national legal science]. Chasopys Kyivskoho universytetu prava [Journal of Kiev University rights]. Publ, 2011. № 1. P. 71–74.
8. Yurkov O.S. Teoriya pryynyattya rishen': kurs lektsiy dlya studentiv dennoyi/zaочноyi formy navchannya spetsial'nosti 053 "Psykhohohiya" [Decision-making theory: a course of lectures for full-time / part-time students of specialty 053 "Psychology"], Mukachevo, MDU, 2016. URL: <http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/745/1/Юрков%20О.С.%20ТЕОРИЯ%20ПРИЙНЯТТЯ%20РИШЕНЬ.pdf>.
9. Brodetskaya Y.Y. Obshchestvo chelovecheskikh otnosheniy: v poiskakh utrachennoy tsennosti [Society of human relations: in search of lost value]: monograph. Dnipro, 2014, p. 12. [in Russian].
10. Bunyak N.A. Zahal'na psykhohohiya. Lektsiiy (chastyna II) [General psychology. Lectures (part II)], Ternopil, TNTU, 2017. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22509/1/Загальна%20лекції%202%20семестр.pdf>
11. Slovar' fiziologicheskikh terminov, [Dictionary of physiological definitions], Moscow, 1987, p. 299. URL: <http://www.cnsnb.ru/AKDIL/0049/default.shtm> [in Russian].
12. Vakhtang Kebuladze Pryroda lyudyny: svoboda ta vidpovidal'nist' [Human nature: freedom and responsibility], Kuevo-mogilyanskay biznes shkola [KMBS], Kyiv, 2019. URL: <http://open.kmbs.ua/human-nature/>
13. Turenko V.E. Antychna filosofiya lyubovi [Ancient philosophy of love]. Kyiv, Vadex. 2017, p. 229.

Mikhalova Yuliia Oleksandrivna

Postgraduate Student at the Department of Philosophy,
Sociology and Management of Socio-Cultural Activities
South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky
26 Staroportofrankivska str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6928-0256

AGAPELOGICAL APPROACH TO THE PHILOSOPHICAL UNDERSTANDING OF THE INDIVIDUAL'S LEGAL CULTURE

The article is dedicated to the philosophical understanding of the phenomenon of an individual's legal culture, definition of the new approach to an individual's legal culture as an agapeological approach that will reveal more deeply and meaningfully such a phenomenon of legal reality as an individual's legal culture.

The agapeological approach to an individual's legal culture is carried out through qualitative relations between members of society bearing in mind an important factor that influences their formation.

Emphasis is placed on the need to study conditions in which an individual's identity is formed – with the chosen growth path as a human to absolute freedom, with value of the importance of quality relationships in society and with uniting individuals in movement towards a certain goal of their cooperation.

Worldview is marked to be actually a filter through that internal and external events are estimated by him or her; the emotional state is formed, some sense appears that in future affects the attitude of a person toward others, to the events and shows up in feeling of himself or herself in society, and is mediated by the selected way of co-operating with the surrounding world.

The development of absolute freedom as internal feature is important for forming a personality, because it has physical, legal, financial constituent of free choice of variants of co-operating with others. Personality, as effective subject in society, makes rational choice in relations, with realization of own opinions, that show up in his or her further actions.

There has been made analysis of grounds after that the experience gained by society is represented in agapelological words, such as desire, perceptible love, valued community between people, natural connection, rational choice.

It is marked about importance of using the gained experience of communication, in the context of symbols which are in agapelological words with the aim of comprehension, separation of its positive constituents and practical application in society. The side display of quality relations in society is cooperation in the legislative field of its members. It is noticed on the necessity of further development of theoretical-methodological approach to research the phenomenon of personality's legal culture, expansion of usage of the agapelological way to the understanding of the essence of legal culture of personality

Key words: *individual's legal culture, approaches to legal culture, agapelological approach, values, relationships, rational choice, absolute freedom.*